

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

04 noiembrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Petru Ursache,

Judecători – Petru Moraru, Nadejda Toma, Ghenadie Nicolaev și Vladimir Timofti,

a judecat în ședință fără citarea părților, recursul ordinar împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 aprilie 2014, declarat de avocatul Ion Dodon în numele inculpatului

Ardjevanidze Dmitrii Alexandr, născut la 15 aprilie 1981, originar și domiciliat în mun. Chișinău, or. Vadul lui Vodă, str. Victoriei, 30, cetățean al R. Moldova.

Termenul de examinare a cauzei:

Instanța de fond: 22.02. - 02.08.2013;

Instanța de apel: 20.11.2013- 08.04.2014;

Instanța de recurs: 25.08.- 04.11.2014;

CONSTATĂ :

1. Prin sentința Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 02 august 2013, Ardjevanidze Dmitrii, a fost achitat de sub învinuirea săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Baciú Svetlana, a fost lăsată fără soluționare.

2. Instanța de fond a constatat că inculpatul Ardjevanidze Dmitrii, de către organul de urmărire penală, a fost învinuit în aceia că el, la 17 octombrie 2012, aproximativ la ora 14:30, conducând automobilul de model Ford Transit cu n/î AN AY 158, se deplasa pe traseul Anenii Noi - Chișinău, din direcția s. Chetrosu spre com. Sîngera, mun. Chișinău.

La distanța de circa 230 metri de la intrarea pe teritoriul com. Sîngera, conducătorul auto Ardjevanidze Dmitrii, nu a manifestat prudență sporită la trafic, nu a apreciat corect situația rutieră în care se afla autovehiculul la momentul respectiv, nu a luat în considerație starea lucrurilor în traficul rutier ce reflectă gradul de protecție a participanților la el împotriva accidentelor și consecinței acestora, nu a ținut permanent seama de totalitatea factorilor ce caracterizează condițiile rutiere, existența unor obstacole pe sectoarele drumului, intensitatea și nivelul de organizare a traficului rutier, de care trebuie să țină cont fiecare conducător la determinarea vitezei, benzii de circulație, de lățimea carosabilului, gabaritele vehiculelor și intervalele de siguranță necesare și a modalității de conducere a vehiculului, prin ce a încălcat cerințele pct. pct. 45 alin. (1) lit. a), b), c), d), (2), 42 alin. (3), 39 alin. (1) al Regulamentului circulației rutiere și ca urmare, traversând peste linia continuă care separă fluxurile de circulație, a ieșit pe banda de circulație cu sens opus și, în rezultat, a tamponat pietonul Baciú Victor, a.n. 1994, care traversa carosabilul din dreapta spre

stînga relativ deplasării automobilului în cauză, și care, în momentul tamponării era pe banda de circulație cu sens opus, relativ direcției de deplasare a autovehiculului Ford cu n/î AN AY 158, cauzîndu-i, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 134/2106 vătămări corporale grave, în rezultatul căror, la 25 octombrie 2012, cet. Baci Victor a decedat.

3. Procurorul, a contestat cu apel sentința, solicitînd casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri prin care Ardjevanidze Dmitrii să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, la 4 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani și cu admiterea integrală a acțiunii civile înaintată de succesorul legal al părții vătămate Baci Svetlana.

În argumentarea apelului procurorul a invocat următoarele motive:

- sentința instanței de fond este neîntemeiată, sub aspectul aprecierii incorecte a circumstanțelor cauzei și probelor prezentate;

- angajarea pietonului Baci Victor în traversarea străzii în regim de fugă, de la dreapta spre stînga relativ direcției de deplasare a autovehiculului, ar fi trebuit să determine anumit comportament din partea conducătorului auto Ardjevanidze Dmitrii în manevrarea autovehiculului condus;

- acțiunea de cotire bruscă spre stînga realizată de conducătorul auto Ardjevanidze D. înainte tamponării pietonului, constituie „schimbare a direcției de mers” în sensul pct. 39 alin. (1) RCR;

- deși pietonul Baci Victor a efectuat traversarea străzii în loc neregulamentar, acest fapt nu constituie automat temei al înlăturării vinovăției inculpatului pentru acțiunile sale executate în asemenea circumstanțe, argument în acest sens servind, inclusiv prevederile pct. 6) ale Hotărîrii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 20 din 08.07.1999 „Despre practica judiciară cu privire la aplicarea legislației în cadrul examinării cauzelor penale referitor la încălcarea regulilor de securitate a circulației și de exploatare a mijloacelor de transport”, conform căroră, nu poate fi temei pentru eliberarea conducătorului auto de răspundere penală în cazul în care în acțiunile lui există componența de infrațiune, chiar și în cazul în care regulile circulației rutiere au fost încălcate și de către pătimit (pieton);

- luînd în considerație datele lungimii urmelor de frînare stabilite prin procesul-verbal de cercetare la fața locului, de 27,4 metri a roții din față partea dreapta și respectiv 33,8 metri a roții din față partea stînga, veridicitatea căroră nu a fost contestată de nici una din părțile la proces, precum și declarațiile inculpatului, care a indicat efectuarea acțiunilor de frînare abia după vederea pietonilor, rezultă caracterul eronat al afirmațiilor acestuia precum că a văzut pietonii la o distanță de 6 - 7 metri și imposibilitatea totală a evitării impactului;

- prevederile pct. 45 alin. (2) a RCR, în cazul intervenirii obstacolelor pe carosabil, obligă conducătorul auto doar la acțiuni de reducere a vitezei și oprire prin executarea acțiunilor de frînare și nicidecum a altor acțiuni, eventualele acțiuni suplimentare de manevră a autovehiculului, în sensul modificării direcției de deplasare a acestuia, țin de discreția conducătorului auto, care este în drept a le efectua doar în cazul prezenței certitudinii siguranței lor, or, în caz invers, oricare asemenea acțiuni devin contrare pct. 39 alin. (1) RCR;

- în condițiile traversării carosabilului în regim de fugă continuă a pietonului Baci Victor, de la dreapta spre stînga relativ direcției de deplasare a autovehiculului,

acțiunile concomitente de manevră tot spre stînga a inculpatului sînt neconforme prevederilor pct. 39 alin. (1) și nu pot fi întemeiate în baza pct. 45 alin. (2) RCR;

- locul tamponării pietonului, la fața locului a fost stabilit în baza locului amplasamentului primei urme de noroi căzute pe carosabil și nu a celei de final, originea acesteia fiind dedesubtul barei de protecție a autovehiculului, ce reprezintă un detaliu tehnic fix și nu roțile acestuia, motiv pentru care nu pot fi luate drept veridice declarațiile martorului (specialist) Lungul Vladimir cu privire la mișcarea concomitentă cu autovehiculul a restului de noroi căzut în locul tamponării;

- fără a nega conținutul raportului de expertiză medico-legală nr. 134/2106 din 28 ianuarie 2013, instanța de fond a ajuns la concluzia, că acesta nu confirmă nici într-un mod vinovăția inculpatului, dar constată consecințele încălcării de către pietonul Baci V. a Regulamentului circulației rutiere;

3.1. Succesorul legal al părții vătămate Baci Svetlana, la fel a contestat cu apel sentința, solicitînd casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care, Ardjevanidze Dmitrii să fie recunoscut vinovat de săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, cu admiterea integrală a acțiunii civile.

În susținerea cerințelor sale apelantul a invocat că, din declarațiile inculpatului se concluzionează că inculpatul nu a întreprins nimic pentru a evita accidentul rutier.

În sentință este o interpretare subiectivă a probelor administrate deoarece atît viteza de deplasare, locul de tamponare și lipsa reacționării adecvate la situația periculoasă demonstrează contrariul.

Mai mult, accidentul a avut loc în localitatea Sîngera, unde limita de viteză este de 50 km/h, pe care inculpatul a depășit-o cu mult ceea ce și constituie cauza accidentului.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 aprilie 2014, au fost admise apelurile declarate de procuror și de succesorul legal al părții vătămate Baci Svetlana, casată sentința, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărîre prin care Ardjevanidze Dmitrii a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, la 3 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani, cu executarea în penitenciar de tip deschis.

A fost admisă acțiunea civilă, fiind încasat de la Ardjevanidze Dmitrii în contul succesorului legal al părții vătămate Baci Svetlana, suma de 11.830 lei cu titlu de prejudiciu material, suma de 25.000 lei, cu titlu de prejudiciu moral și suma de 2.000 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică.

La adoptarea soluției date, instanța de apel a constatat în fapt că Ardjevanidze Dmitrii, la 17 octombrie 2012, aproximativ la ora 14:30, conducînd automobilul de model Ford Transit cu n/î AN AY 158, se deplasa pe traseul Anenii Noi - Chișinău, din direcția s. Chetrosu spre com. Sîngera, mun. Chișinău.

La distanța de circa 230 metri de la intrarea pe teritoriul com. Sîngera, conducătorul auto Ardjevanidze Dmitrii nu a manifestat prudență sporită la trafic, nu a apreciat corect situația rutieră în care se afla autovehiculul la momentul respectiv, nu a luat în considerație starea lucrurilor în traficul rutier ce reflectă gradul de protecție a participanților la el împotriva accidentelor și consecinței acestora, nu a ținut permanent seama de totalitatea factorilor ce caracterizează condițiile rutiere, existența unor obstacole pe sectoarele drumului, intensitatea și nivelul de organizare a traficului

rutier, de care trebuie să țină cont fiecare conducător la determinarea vitezei, benzii de circulație, de lățimea carosabilului, gabaritele vehiculelor și intervalele de siguranță necesare și a modalității de conducere a vehiculului, prin ce a încălcat cerințele pct. pct. 45 alin. (1) lit. a), b), c), d), (2), 42 alin. (3), 39 alin. (1) al Regulamentului circulației rutiere și ca urmare, traversând peste linia continuă care separă fluxurile de circulație, a ieșit pe banda de circulație cu sens opus și, în rezultat, a tamponat pietonul Baci Victor, a.n. 1994, care traversa carosabilul din dreapta spre stânga relativ deplasării automobilului în cauză, și care, în momentul tamponării era pe banda de circulație cu sens opus, relativ direcției de deplasare a autovehiculului Ford cu n/î AN AY 158, cauzându-i, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 134/2106 vătămări corporale grave, în rezultatul căror, la 25 octombrie 2012, cet. Baci Victor a decedat.

Acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, *încălcarea regulilor de securitate a circulației, comisă de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare care a cauzat din imprudență decesul persoanei.*

Astfel, instanța de apel, a conchis că, prima instanță incorect a apreciat toate probele prezentate și ca urmare a pronunțat o sentință de achitare ilegală și neîntemeiată, iar vinovăția lui Ardjevanidze Dmitrii în săvârșirea infracțiunii imputate se confirmă prin următoarele probe:

- ✓ Declarațiile reprezentantului legal al victimei Baci S.;
- ✓ Declarațiile martorului Basarab A., din care rezultă că la 17 octombrie 2012, aproximativ la orele 13:00-14:00, el cu prietenul său Baci Victor, ajungând pe pod, unde nu sunt instalate careva semne pentru trecerea pentru pietoni, s-au coborât din rutieră și Victor l-a convins să treacă drumul pe pod, privind la drum, a văzut că-i liber și primul, cu un pas încet, s-a pornit a trece carosabilul spre partea opusă, Baci V. se afla la același nivel cu el, la o distanță de un metru, în timpul acesta, uitându-se în stânga spre Anenii-Noi, într-un moment a văzut, cum a apărut o mașină microbuz de culoare albă, distanța pînă la care era de vre-o 5 metri, microbuzul l-a văzut cu întârziere, deoarece i-a încurcat copacul din partea stîngă, el văzînd autovehiculul indicat, a făcut doi pași înapoi, arătînd în același timp lui Victor să se dea și el înapoi, însă acela se uita în partea dreaptă, dacă nu vine transport. Cînd el a făcut un gest cu mîna lui Victor să se oprească, acesta deja se deplasa-se înainte cu un pas lent și a fost lovit. Mașina și-a schimbat direcția deplasării cotind spre stînga vreo 0,5 metri pînă a-l lovi pe Victor.
- ✓ Declarațiile martorului Oriol M. *date citirii în cadrul apelului*, din care rezultă că, la 17 octombrie 2012, aproximativ la orele 14:30, ea, fiind în calitate de pasager pe banca din față, se afla în salonul autovehiculului de model Ford Transit, cu n./î AN AY 158, în timpul deplasării la mijlocul podului amplasat deasupra porțiunii de drum Sîngera-Floreni, avînd distanța laterală în dreapta pînă la margină aproximativ 0,5 m, a observat cum pe partea dreapta la marginea drumului staționau doi băieți în vîrsta de 18-20 ani. Pe neașteptate, în momentul cînd distanța pînă la ei a fost de aproximativ 3-4 metri, unul din ei brusc a pornit să traverseze carosabilul, însă peste o clipă s-a oprit și s-a întors înapoi, iar al doilea totuși s-a pornit

și la fuga rapidă, perpendicular direcției de deplasare a automobilului lor a început traversarea carosabilului spre partea opusă, șoferul în vederea evitării tamponării brusc a frânat, a luat volanul cât a putut mai spre stînga, însă din cauza distanței insuficiente a comis tamponarea lui Baci V.;

- ✓ Declarațiile martorilor Matcovschi D. și Lungu Vl., *date citirii în cadrul apelului*;
- ✓ Procesul-verbal de cercetare la fața locului din 17 octombrie 2012, cu planșa foto și schema accidentului rutier, în care sunt fixate poziția automobilului de model „Ford Transit” pe traseu, urme de frînare și măsurile efectuate (f.d. 9-13);
- ✓ Raportul de expertiză medico-legală nr. 134/2106 din 28 ianuarie 2013, în care sunt indicate vătămrile corporale grave cauzate lui Baci V. (f.d. 56, 57);
- ✓ Raportul de expertiză auto-tehnică nr. 0312 din 20 februarie 2014 conform căruia urmei de frînare a automobilului de model „Ford Transit” cu n/î AN AY 158 – 33,8 m., îi corespunde viteza de deplasare aproximativ 82 km/h (f.d. 181-183);
- ✓ Acțiunea civilă înaintată de Baci S. cu înscrisurile anexate, ce confirmă prejudiciul material în sumă de 11.830 lei (f.d. 95-107).

Instanța de apel a constatat că, încălcând cerințele pct. 45 alin. (1), (2) al Regulamentului circulației rutiere, fără ca să țină seama de viteza cu care se deplasa, de dexteritatea în conducere, care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase, de situația rutieră în care se deplasa, inculpatul Ardjevanidze Dmitrii a ignorat siguranța traficului și în momentul apariției pericolului pentru deplasare nu a fost în stare să-l evite, dar a tamponat pietonul Baci Victor, care în urma vătămirilor cauzate a decedat, ceea ce demonstrează în mod evident legătura cauzală între încălcările comise de către inculpat și consecințele survenite în urma tamponării pietonului.

Tot aici, instanța de apel a menționat că, chiar dacă, pietonul Baci Victor a traversat traseul în loc neregulamentar, acest fapt nu înlătură vina inculpatului pentru acțiunile sale infracționale și astfel de concluzii rezultă din circumstanțele cauzei, din legislația în vigoare menționată mai sus și de asemenea din jurisprudența națională, inclusiv pct. 6) ale Hotărîrii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 20 din 08.07.1999 „*Despre practica judiciară cu privire la aplicarea legislației în cadrul examinării cauzelor penale referitor la încălcarea regulilor de securitate a circulației și de exploatare a mijloacelor de transport*”, conform căruia, nu poate fi temei pentru eliberarea conducătorului auto de răspundere penală în cazul în care în acțiunile lui există componența de infracțiune, chiar și în cazul în care regulile circulației rutiere au fost încălcate și de către pătimit (pieton).

Concluziile instanței de fond expuse în sentință și argumentele părții apărării, precum că inculpatul Ardjevanidze Dmitrii a observat pietonii la distanța de 6-7 m. și nu a avut posibilitatea tehnică de a evita tamponarea, au fost respinse de către instanța de apel, deoarece acestea se combat prin probele cercetate, inclusiv procesul verbal de cercetare la fața locului cu schema accidentului rutier, raportul de expertiză auto-tehnică din care rezultă, că urma de frînare a fost de 33,8 m., adică inculpatul a observat pericolul de tamponare a pietonilor încă de la distanța mai mare de 30 m. și prin urmare, nu există motive de achitare a inculpatului.

Totodată, instanța de apel a considerat neîntemeiat motivul apelului succesoriului legal al părții vătămate, precum că inculpatul urmează să răspundă pentru depășirea limitei de viteză de 50 km/h, prevăzută la locul accidentului, care se află în raza localității or. Sîngera, făcând trimitere și la nota informativă a Direcției Generale transport public a Primăriei Chișinău, or, în învinuirea inculpatului nu a fost imputată o astfel de încălcare, iar instanța nu este în drept să depășească limitele învinuirii înaintate pentru a nu încălca dreptul la apărare al inculpatului.

Prin urmare, reieșind din prevederile pct. 21.1 al Hotărîrii Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova „Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel” nr. 22 din 12.12.2005, pct.15 al Hotărîrii Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova „Cu privire la unele chestiuni ce vizează participarea procurorului la judecarea cauzei penale” nr. 12 din 24.12.2012, precum și din jurisprudența CtEDO, instanța de apel a concluzionat, ca fiind evident, că în instanța de apel nu poate fi modificată învinuirea în sensul agravării, în situația în care acuzatorul nu a făcut acest lucru în instanța de fond și nu a indicat la această acuzare în cererea de apel.

4.1. La individualizarea pedepsei, în corespundere cu prevederile art. 7, 61, 75-78 Cod penal, instanța de apel a ținut cont, că pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului, că are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane, că inculpatul a comis o infracțiune care conform art. 16 Cod penal se califică ca gravă, pentru care legea prevede, pedeapsă cu închisoarea, că inculpatul este fără antecedente penale, accidentul rutier a avut loc și din vina victimei, care a traversat traseul în loc neregulamentar, iar circumstanțe agravante nu au fost stabilite.

În atare circumstanțe, instanța de apel a ajuns la concluzia izolării inculpatului de societate, stabilindu-i o pedeapsă reală, însă în limitele minime, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport.

4.2. Instanța de apel a considerat întemeiată acțiunea civilă a părții vătămate în partea încasării prejudiciului material, însă în partea încasării prejudiciului moral pretențiile au fost admise numai parțial din următoarele motive:

În cadrul examinării cauzei în instanța de fond succesoriul legal al părții vătămate, cu respectarea prevederilor art. 219 Cod procedură penală, a înaintat către Ardjevanidze Dmitrii acțiune civilă prin care a solicitat încasarea prejudiciului moral și material, a cheltuielilor de judecată.

În acest sens instanța de apel făcînd referire la prevederile art. art. 1422 alin. (1), 1423 alin. (1) Cod civil a concluzionat că, suma solicitată de succesoriul legal al părții vătămate de 100.000 lei este exagerată și neproportională prejudiciului cauzat acesteia, avînd în vedere faptul, că accidentul rutier a avut loc și din vina victimei, iar pedeapsa penală de asemenea contribuie la recuperarea prejudiciului moral.

Prin urmare, reieșind din circumstanțele cauzei, din acele suferințe psihice care au fost cauzate victimei prin acțiunile inculpatului, adică în urma accidentului rutier de care acesta este responsabil, ținînd cont de gradul de vinovăție al inculpatului, de starea lui financiară, instanța de apel a considerat că pentru repararea daunei morale părții civile Baciou Svetlana este echitabilă și suficientă satisfacția morală în sumă de 25.000 lei și prejudiciul material în sumă de 11.830 lei care urmează a fi încasată de la Ardjevanidze Dmitrii în contul reclamantului, inclusiv cheltuielile de judecată în sumă

de 2.000 lei.

5. Avocatul Ion Dodon în numele inculpatului Ardjevanidze Dmitrii, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6), 8), 10) Cod de procedură penală, a contestat cu recurs ordinar decizia instanței de apel, solicitând casarea acesteia, cu menținerea sentinței fără modificări.

În motivarea recursului, avocatul a invocat dezacordul său cu modalitatea de apreciere a probelor menționând că la materialele cauzei nu există nici o probă care să demonstreze că, condamnatul Ardjevanidze Dmitrii a avut posibilitatea tehnică de a evita accidentul rutier.

În acest sens, instanța de apel nu a dat deplină eficiență declarațiilor expertului criminalist Lungu Vladimir, care a declarat că *locul tamponării a fost stabilit cu aproximație, deoarece noroiul nu cade exact în locul tamponării, ci se mișcă împreună cu automobilul*, ceea ce vine în contradicție cu schema accidentului rutier întocmită de ofițerul de urmărire penală D. Matcovschi, care a stabilit că locul tamponării este de 0,5 m de la linia ce separă benzile de circulație.

La fel, recurentul a mai invocat că, instanța de apel nu le-a dat apreciere cuvenită și declarațiilor martorilor M. Oriol, A. Basarab care au declarat că inculpatul a virat puțin spre stînga, în scopul evitării accidentului rutier, dar nici unul din martorii oculari nu a confirmat că impactul a avut loc pe partea de sens opus a carosabilului. Mai mult, virarea spre stînga a avut drept scop și evitarea impactului rutier a cet. Basarab A., or, conform circumstanțelor stabilite ale cauzei virarea spre stînga a fost o extremă necesitate și a avut drept scop evitarea impactului nu doar cu victima dar cu ambii pietoni.

În cererea de recurs, avocatul sub aspectul comiterii de către instanța de apel a unei erori grave de fapt, a invocat că argumentul instanței de apel prin care se susține că *„urma de frînare a fost de 33,8m, adică inculpatul a observat pericolul de tamponare a pietonilor încă de la distanță mai mare de 30 de metri. Prin urmare nu există motive de achitare a inculpatului”*, este stabilit eronat, or, acest argument este combătut prin raportul de expertiză auto-tehnică din 06 februarie 2014, unde s-a menționat că urma de frînare este de 10,7 metri după impact, circumstanțe care fac imposibilă concluzia că pietonii au fost văzuți la distanță mai mare de 30 de metri.

În final, recurentul a supus criticii și pedeapsa aplicată inculpatului, care în viziunea avocatului nu a fost individualizată corect, susținând că în speță urmau a fi aplicate prevederile art. 90 Cod penal, deoarece circumstanțele cauzei denotă că *„accidentul rutier a avut loc și din vina victimei”*, mai mult, personalitatea inculpatului la fel denotă necesitatea aplicării la caz a prevederilor art. 90 Cod penal, deoarece, inculpatul este unicul întreținător al familiei, are la întreținere copil minor și soția acestuia este însărcinată.

6. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, succesul legal al părții vătămate Baciú Svetlana, a depus referință privind opinia sa asupra recursului declarat de către avocatul I. Dodon, solicitând respingerea acestuia, cu menținerea deciziei instanței de apel.

7. Judecînd recursul declarat de avocatul Ion Dodon în numele inculpatului, în baza materialelor cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal lărgit consideră că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Conform art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, hotărîrea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara eroarea de drept comisă de instanța

de apel în cazul când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale, - temei care își găsește reflectare în decizia contestată.

Reieșind din prevederile art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Conform art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției.

În sensul art. 424 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427 Cod de procedură penală, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.

Verificînd argumentele recursului în raport cu actele cauzei, instanța de recurs a statuat că instanța de apel, a examinat obiectiv probele administrate la dosar, verificându-le atât pe cele obținute în procesul urmăririi penale cât și în cadrul ședințelor de judecată, atât ale apărării cât și ale acuzării, probe care au fost cercetate și apreciate corect de către instanța de apel, fapt ce face, ca concluzia acesteia despre vinovăția lui Ardjevanidze D. în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, să fie justă și întemeiată.

Totodată, din materialele dosarului rezultă, că instanța de apel, în cauza dată, în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, a examinat complet și obiectiv probele administrate la dosar, verificându-le sub aspectul pertinenței și concludenței, iar încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, fiind una corectă și legală.

Referitor la criticele recurentului precum că s-a dat o apreciere eronată declarațiilor martorilor M. Oriol, A. Basarab, D. Matcovschi, expertului criminalist Vl. Lungu, instanța de recurs amintește că chestiunea de apreciere a probelor dată de instanțele ierarhic inferioare, ține de procedura de apreciere a probelor, adică de starea de fapt a cauzei, iar stabilirea acesteia este de competența instanței de fond.

Prin urmare, în lumina jurisprudenței constante a Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție, se reține că, regula generală desprinsă din dispozițiile art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că la etapa de judecare a recursului ordinar instanța de recurs verifică erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în baza temeiurilor stipulate expres de norma respectivă, dar nu apreciază sau face o reapreciere a stării de fapt reținute în cauză.

Așadar, instanța de recurs menționează că instanța de apel a constatat și a motivat faptul că, partea acuzării a prezentat probe incontestabile în confirmarea vinovăției inculpatului în cele incriminate și astfel, corect a concluzionat, că fapta imputată acestuia întrunește elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, referindu-se la probele invocate de procuror în sprijinul acuzării, care au constituit obiectul cercetării judecătorești.

Însă, referitor la individualizarea pedepsei reținute în sarcina inculpatului Ardjevanidze D., de către instanța de apel, și anume, prin care acesta a fost condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, la 3 ani închisoare, cu executarea în

penitenciar de tip deschis și cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani, instanța de recurs o apreciază drept una incorectă.

Potrivit pct.14.7 al Hotărîrii Plenului Curții Supreme de Justiție nr.22 din 12.12.2005 „*Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*”, cu modificările ulterioare, una din chestiunile de drept pe care trebuie să le soluționeze instanța de apel este: *dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just.*

În acest aspect, Colegiul penal lărgit, va statua și asupra respectărilor prevederilor art. (1) alin.(3) Cod de procedură penală, care, referitor la scopul procesului penal, stipulează că organele de urmărire penală și instanțele judecătorești în cursul procesului sînt obligate să activeze în așa mod încît nici o persoană să nu fie neîntemeiat bănuită, învinuită sau condamnată.

Astfel, Colegiul penal lărgit conchide că instanța de apel a statuat asupra unei concluzii eronate privitor la neaplicarea art. 90 Cod penal în privința inculpatului Ardjevanidze D., bazîndu-se pe faptul că „...*infracțiunea face parte din categoria celor grave, inculpatul este fără antecedente penale, accidentul a avut loc și din vina victimei care a traversat traseul în loc neregulamentar. Circumstanțe agravante în cauză n-au fost stabilite.*”

Or, instanța de apel greșit și-a motivat soluția de individualizare a pedepsei în privința inculpatului Ardjevanidze D. și nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept, susținînd o poziție eronată în ce privește neaplicarea față de inculpat a dispoziției art. 90 Cod penal.

Discordanța între cele reținute de instanța de apel și conținutul real al circumstanțelor cauzei, ignorarea unor aspecte evidente, au avut drept consecință pronunțarea unei concluzii premature și greșit motivate în privința aplicării pedepsei inculpatului.

Potrivit prevederilor art. 75 Cod penal, prin *criterii generale de individualizare a pedepsei* se înțeleg cerințele stabilite de lege, de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte. Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținînd cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Pedeapsa aplicată infractorului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată corect, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, prevăzute de art. 61 Cod penal, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și stabilirea pedepsei în limitele fixate în partea specială.

Aplicarea unei pedepse inequitabile poate avea drept consecință violarea drepturilor omului protejate de Convenția Europeană.

Colegiul penal lărgit menționează că, principalele elemente de care judecătorul (sau completul de judecată), urmează a se conduce, fiecare dată cînd soluționează cauza penală și cînd alege categoria de pedeapsă conform normelor generale prevăzute în art. art. 62-71 Cod penal, sunt termenii și mărimea acesteia conform limitelor fixate în articolul respectiv al Părții speciale a Codului penal.

Limitele pedepsei, prevăzute în partea specială, sînt determinate de încadrarea juridică a faptei și reflectă gravitatea infracțiunii săvîrșite.

Gravitatea acesteia constă în modul și mijloacele de săvîrșire a faptei, de scopul urmărit de împrejurările în care fapta a fost comisă, de urmările produse sau care s-ar fi putut produce.

Termenul pedepsei, în afară de gravitatea infracțiunii săvîrșite, se stabilește avînd în vedere persoana celui vinovat care include date privind gradul de dezvoltare psihică, situația materială, familială sau socială, prezența sau lipsa antecedentelor penale, comportamentul inculpatului pînă sau după săvîrșirea infracțiunii.

După individualizarea pedepsei și stabilirea duratei și cuantumului acesteia, în cazul stabilirii închisorii, continuă operațiunea de individualizare, dar sub aspectul de executare a pedepsei deja stabilite, prin numirea tipului de penitenciar și soluționarea chestiunii dacă pedeapsa numită inculpatului trebuie să fie executată real ori, sub raportul personalității acestuia de a se corecta și reeduca, poate fi formulată concluzia că scopul pedepsei poate fi atins și prin suspendarea executării pedepsei aplicate vinovatului pe un termen de probă.

Așadar, aplicarea prevederilor art.90 Cod penal – suspendarea condiționată a executării pedepsei, nu reprezintă o categorie aparte de pedeapsă, ci o măsură oferită persoanei prin lege de a demonstra că infracțiunea comisă de ea este un incident în viața acesteia.

Conform art. 90 alin. (1) Cod penal, la stabilirea pedepsei închisorii pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvîrșite cu intenție și de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvîrșite din imprudență, instanța de judecată, ținînd cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicînd numai decît în hotărîre motivele condamnării cu suspendarea condiționată a executării pedepsei și termenul de probă.

În speță, reieșind din soluția adoptată de instanța de apel, se constată că, la stabilirea și aplicarea pedepsei în privința inculpatului Ardjevanidze D., instanța nu a avut în vedere scopul și criteriile de individualizare a acesteia, prevăzute de art. 61 și 75 Cod penal, nu a ținut seama de faptul că accidentul rutier a avut loc și din vina victimei, personalitatea inculpatului, anterior nu a fost judecat, are loc permanent de trai, are la întreținere un copil minor, soția însărcinată, este unicul întreținător al familiei, infracțiunea comisă se atribuie la categoria celor grave, modul cum a fost săvîrșită infracțiunea, or, circumstanțe care, *per ansamblu*, permit instanței stabilirea unei pedepse cu suspendarea condiționată a executării acesteia.

Astfel, instanța de recurs apreciază că modalitatea de executare aleasă și cuantumul pedepsei aplicate pentru infracțiunea prevăzută de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, săvîrșită de Ardjevanidze D., nu este în acord cu principiul proporționalității avînd în vedere fapta comisă și urmările produse.

Mai mult, Colegiul penal lărgit amintește că raționamentul de aplicare a prevederilor art. 90 Cod penal, are la origine persoana și comportamentul acesteia pînă la săvîrșirea infracțiunii, atitudinea și modul de manifestare a infractorului în fazele de urmărire penală și de judecare a cauzei față de infracțiune, cum vinovatul își apreciază fapta social periculoasă încă de la momentul descoperii ei cum ar fi:

conduita bună a infractorului; stăruința depusă pentru a înlătura rezultatul infracțiunii sau pentru a repara paguba pricinuită, comportarea sinceră în cursul procesului.

Totodată, executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice sau să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

Stabilirea duratei ori a cuantumului pedepsei de către instanța de judecată, într-un caz concret, se face în raport cu gravitatea infracțiunii săvârșite și cu pericolozitatea infractorului, care se evaluează după următoarele criterii:

- împrejurările și modul de comitere a infracțiunii, precum și mijloacele folosite;
- starea de pericol creată pentru valoarea ocrotită;
- natura și gravitatea rezultatului produs sau a altor consecințe ale infracțiunii;
- motivul săvârșirii infracțiunii și scopul urmărit;
- natura și frecvența infracțiunilor care constituie antecedentele penale ale infractorului;
- conduita după săvârșirea faptei și în cursul procesului penal;
- nivelul de educație, vârsta, starea de sănătate, situația familială și socială etc.

Din cele expuse mai sus, instanța de recurs consideră că, la caz, nu există careva interdicții pentru condamnarea cu suspendarea condiționată a pedepsei inculpatului Ardjevanidze D., or, această concluzie a fost formulată avînd în vedere și faptul că la 21 octombrie 2014, prin intermediul secției scrisori și audiență – 1, a Curții Supreme de Justiție, a fost înregistrat demersul la care a fost anexată recipisa scrisă de către reprezentantul legal al victimei, Baci S., prin care se confirmă că ultima a primit suma de 27.000 lei din partea inculpatului, și careva pretenții de ordin material sau moral față de acesta, nu are.

În consecință, ținînd cont de aceste împrejurări și avînd în vedere atît principiul prevăzut în art. 4 Cod penal – umanismul legii penale, cît și prevederile art. 61 alin. (2) Cod penal, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că în privința inculpatului Ardjevanidze Dmitrii Alexandr, recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, la 3 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani, urmează a fi aplicate prevederile art. 90 Cod penal, prin care executarea pedepsei închisorii să-i fie suspendată condiționat pe un termen de probă de 3 ani, or, nu este rațional ca Ardjevanidze D. să execute real pedeapsa stabilită.

Subsidiar, instanța de recurs, menționează, că temeiul invocat de recurent - „*nu sînt întrunite elementele infracțiunii*” este nefondat, deoarece acesta este prezent atunci, cînd instanța ce a judecat cauza a comis în această parte o eroare de drept, cum ar fi situația prin care în hotărîrea judecătorească s-a făcut referire la săvârșirea infracțiunii, dar nu au fost stabilite faptele sau împrejurările de fapt care corespund elementelor constitutive ale infracțiunii respective. Prin urmare, temeiul, la care se face trimitere în recurs, nu este aplicabil în speța examinată din punct de vedere al prezenței erorii de drept, care ar determina necesitatea casării deciziei instanței de apel.

Or, temeiul invocat include cazurile cînd nu a fost stabilită fapta care corespunde elementelor constitutive ale infracțiunii, nici mijloacele de probă prin intermediul căror s-au constatat elementele constitutive.

Din conținutul deciziei instanței de apel rezultă, că instanța de apel corect a constatat fapta și circumstanțele săvârșirii infracțiunii de către Ardjevanidze D.,

descriindu-le în partea descriptivă, ulterior, motivându-se concluzia de vinovăție a acestuia.

Iar referitor la argumentul avocatului I. Dodon că în cauză s-a comis o eroare de fapt, Colegiul penal lărgit îl consideră neîntemeiat, deoarece prin „eroare de fapt” se înțelege o greșită examinare a probelor administrate în cauză, în sensul că la dosar există o anumită probă, când în realitate aceasta nu există sau atunci când se consideră că un anumit act, un anumit raport de expertiză ar demonstra existența unei împrejurări, când în realitate din acest mijloc de probă reiese contrariul. Eroarea gravă de fapt presupune deci reținerea unei împrejurări esențiale fără ca probele administrate să o susțină sau o nereținere a unei astfel de împrejurări esențiale, deși probele administrate o confirmau, ambele ipoteze fiind rezultatul denaturării grave a probelor.

În acest context, Colegiul penal lărgit constată că, nu există contradicție evidentă între cele reținute prin hotărîrea recurată și conținutul probelor administrate, starea de fapt reținută nefiind consecința unei denaturări evidente a probelor, ci rezultatul unei analize coroborate a acestora, astfel că decizia nu cuprinde vreun viciu sub aspect de fapt sau de drept material sau procesual.

8. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Ion Dodon în numele inculpatului Ardjevanidze Dmitrii și casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 aprilie 2014 în cauza penală în privința lui *Ardjevanidze Dmitrii Alexandr*, în partea stabilirii pedepsei și pronunță o nouă hotărîre după cum urmează:

Ardjevanidze Dmitrii Alexandr se consideră condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, la 3 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani.

În baza art. 90 Cod penal, executarea pedepsei închisorii se suspendă condiționat pe un termen de probă de 3 (trei) ani.

Ardjevanidze Dmitrii Alexandr urmează a fi eliberat din penitenciar, dacă în privința lui nu este aplicată măsura preventivă sub formă de arest sau nu execută pedeapsa penală în baza altor hotărîri judecătorești.

Se mențin, celelalte dispoziții ale hotărîrii atacate.

Decizia este irevocabilă, publicată la 25 noiembrie 2014.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Petru Moraru

Nadejda Toma

Ghenadie Nicolaev

Vladimir Timofti